

GS brief aan Provinciale Staten

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
11 juni 2024

Ons kenmerk
PZH-2024-855008345
DOS-2023-0000337

Bijlagen
0

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Hoofdlijnenakkoord en stand van zaken ZH-PLG inclusief Maatregelenpakket

Geachte Statenleden,

Op 16 mei presenteerden de Tweede Kamerpartijen PVV, VVD, NSC en BBB het Hoofdlijnenakkoord 'Hoop, lef en trots' dat de basis vormt voor het nog op te stellen Regeerakkoord. Hoewel het nog te vroeg is om alle consequenties voor onze provincie en voor het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) in het bijzonder te kunnen overzien, mag duidelijk zijn dat dit Hoofdlijnenakkoord invloed zal hebben op de opzet en uitvoering van het programma. Via deze brief informeren wij u over wat wij op dit moment weten en hoe we daarmee om willen gaan. Wij benadrukken hierbij dat dit een momentopname is en dat ons standpunt en onze inzet aanscherping behoeven naarmate het formatieproces vordert.

Hoofdlijnenakkoord en het landelijk gebied

Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) vormt het raamwerk waarbinnen provincies hun plannen voor het landelijk gebied uitwerken – in het geval van Zuid-Holland dus het ZH-PLG. Opvallend is dat de term NPLG in het Hoofdlijnenakkoord niet voorkomt. Wel bevat het Hoofdlijnenakkoord een aantal uitgangspunten op het gebied van land- en tuinbouw, visserij, voedselzekerheid en natuur:

- Boeren en tuinders krijgen een centrale plek bij het beheer van het landelijk gebied. Voor natuur, waterkwaliteit, klimaat en luchtverontreiniging worden waar mogelijk bedrijfsspecifieke emissiedoelen geformuleerd;
- Er is veel aandacht voor het verdienvermogen van de landbouw en voor toekomstperspectief voor jonge boeren. Er wordt structureel ingezet op agrarisch natuurbeheer (landbouw-inclusieve natuur);
- De inzet in Brussel wordt gericht op het zodanig aanpassen van Europese richtlijnen dat ze werkbaar zijn en het verdienmodel ondersteunen. Dit heeft betrekking op milieu-, water-, mest- en natuurwetten;
- In het natuurbeleid wordt de daadwerkelijk gemeten staat van de natuur leidend. De kritische depositiewaarde voor stikstof gaat uit de wet en wordt vervangen door een juridisch houdbaar alternatief.

Het Hoofdlijnenakkoord geeft geen specifieke uitgangspunten mee voor waterkwaliteit en de wijze waarop de doelen uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) gerealiseerd moeten worden. Ook ontbreken uitgangspunten voor onder meer klimaat (tegengaan van emissies; klimaatadaptatie), overig natuurherstel en groenblauwe dooradering (GBDA).

De middelen van het transitiefonds zijn grotendeels komen te vervallen. Wel blijft beschikbaar:

- Circa € 4 miljard blijft op begroting LNV. Hiermee worden onder meer de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderijlocaties (LBV-regeling) voor het vrijwillig beëindigen van veehouderijlocaties en de maatregelenpakketten gefinancierd;
- € 5 miljard wordt bestemd voor investeringen in de landbouw (innovatie, opkoopregeling, mest);
- € 500 miljoen per jaar wordt structureel ingezet voor agrarisch natuurbeheer. De provincie Zuid-Holland zal ook aanspraak maken op een deel van dit bedrag.

Vervolg ZH-PLG

De provincie Zuid-Holland werkt al ruim twee jaar met vele partners samen aan de opgaven in het landelijk gebied. We zien deze samenwerking als zeer waardevol en blijven graag met onze partners werken aan onze gezamenlijke ambitie om een vitaal landelijk gebied te creëren. De bouwstenen hiervoor zijn het werken aan natuurherstel, waterkwaliteit, klimaat en stikstofreductie; dit alles in combinatie met een solide verdienmodel voor de landbouw.

We zijn blij met de inzet van het nieuw te vormen kabinet om boeren en tuinders marktconform te gaan belonen. Dat maakt het voor méér agrariërs aantrekkelijk om maatschappelijke diensten en/of ecosysteemdiensten te leveren. Zo helpen we ondernemers de landelijke ambities te vertalen naar resultaten in het veld.

Concrete resultaten op het gebied van water, natuur en stikstof blijven nodig om niet op korte termijn vast te lopen in juridische procedures. Samen met de andere provincies verenigd in het Interprovinciaal Overleg (IPO) gaan wij met het Rijk verkennen welke andere sturingsinstrumenten en generieke maatregelen nodig zijn om de doelen te bereiken en een eventuele vergunningenstop te voorkomen. Zo moet uiterlijk in 2025 een structurele oplossing gevonden voor de situatie van de PAS-melders. Zorgen leven er bij de provincie over hoe de afspraken uit het Klimaatakkoord en de wettelijke eisen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Europese Kaderrichtlijn Water gerealiseerd moeten worden als daar geen aanvullend budget voor beschikbaar komt.

Met oog voor de koers en de (financiële) kaders uit het Hoofdlijnenakkoord willen we de komende periode samen met onze gebiedspartners:

- Het maatregelenpakket tot uitvoering brengen;
- Doorgaan met de gebiedsgerichte aanpak;
- Bezien wat de consequenties van het formatieproces en de daarmee gepaard gaande onduidelijkheid over doelen en financiering zijn voor het opstellen van het Ontwerp gebiedsprogramma ZH-PLG. Het gebiedsprogramma zal de komende jaren doorlopend aangepast worden aan de actualiteit. Mogelijk echter kunnen we eind 2024 slechts een eerste versie op hoofdlijnen aanleveren, of is extra tijd nodig om tot een goed uitgewerkte eerste versie te komen. Wij komen nog voor het zomerreces bij u terug met een uitgewerkte planning.

Maatregelenpakket

Op 27 maart heeft de provincie Zuid-Holland het maatregelenpakket ZH-PLG ingediend bij het Rijk voor toetsing en financiering. Het pakket is opgebouwd uit concrete projecten van gebiedspartners die op korte termijn kunnen worden uitgevoerd en die bijdragen aan de doelen van het ZH-PLG.

Op 7 juni heeft de Ministerraad na toetsing van alle maatregelenpakketten van de provincies een definitief besluit genomen over de toekenning van de benodigde financiële middelen. Provincie Zuid-Holland is verheugd dat uiteindelijk een bedrag van 188 miljoen euro – waarvan overigens 8,3 miljoen voor mestvergisters nog wel moet worden goedgekeurd door Eerste en Tweede Kamer – is toegekend voor de uitvoering van het Zuid-Hollandse maatregelenpakket. Met deze middelen kunnen we weliswaar niet alle opgaven die er liggen in één keer oppakken, maar in de periode tot en met 2026 kunnen we een aantal flinke stappen in de goede richting zetten.

Punt van zorg is wel dat voor de projecten die bijdragen aan de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water nu geen middelen zijn vrijgemaakt. Hiervoor is op korte termijn een alternatieve vorm van financiering nodig waarover wij met het Rijk in gesprek zullen gaan. De komende maanden gaan we met onze partners inzichtelijk maken welke projecten we precies tot uitvoering kunnen brengen en welke stappen daarvoor nodig zijn. Dit doen we aan de hand van een afwegingskader dat nog ontwikkeld wordt en waarin Provinciale Staten, de regiegroepen en de waterschappen gekend worden. Ook onderzoeken we of we vanuit eigen middelen een aantal aanvullende projecten kunnen realiseren die bijdragen aan de doelen van het ZH-PLG.

Tot slot

Op dit moment is er over veel randvoorwaarden voor een vitaal landelijk gebied nog onduidelijkheid vanwege het ontbreken van een Regeerakkoord. Wij zijn ons ervan bewust dat dit voor onzekerheid zorgt bij alle betrokkenen. Ook merken wij dat, naarmate duidelijkheid over kaders en benodigde financiering langer op zich laat wachten, het draagvlak om verder samen te werken in de gebiedsprocessen afneemt. Wij willen benadrukken dat we de samenwerking met de partners in de Zuid-Hollandse gebieden waarderen en dat we ons maximaal willen inspannen om deze te blijven faciliteren. Wij delen nieuwe informatie uit het formatieproces zodra deze beschikbaar komt en stemmen onze vervolgstappen steeds af met onze partners, onder meer via de regiegroepen.

Na de presentatie van het Regeerakkoord zullen wij u nader informeren over het vervolg van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

drs. J. Smit